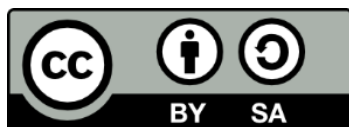

Σχολική Ψυχολογία

Ενότητα 3: Δοκιμασίες Γενικής Νοητικής Ικανότητας

Βασιλική Γιαννούλη

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δοκιμασίες Γενικής Ν-Ικανότητας

- --δοκιμασίες νοημοσύνης = το νοητικό πηλίκο ή ΔΝ είναι η βαθμολογία που συνδέεται συχνότερα με τις δοκιμασίες νοημοσύνης
- ---οι δοκιμασίες νοημοσύνης εστιάζουν στον χειρισμό αφηρημένων ιδεών, μάθησης και επίλυσης προβλημάτων
- ---η μέτρηση του ΔΝ ξεκίνησε με τον Α. Binet με σκοπό την αναγνώριση των παιδιών που είχαν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες
- ---ο Binet εξέτασε > αριθμό μαθητών διαφόρων ηλικιών για να δημιουργήσει νόρμες (αναμενόμενες τιμές) για τη συνολική απόδοση τους στις δοκιμασίες π.χ. μνήμη, γνώσεις, λεξιλόγιο & επίλυση προβλημάτων

Δοκιμασίες Γενικής Ικανότητας

- Ο Binet εξέφρασε το ΔΝ ως λόγο της νοητικής ηλικίας προς τη χρονολογική ηλικία $X/100$
- Π.χ. παιδιά των 6 ετών ($XH=6$) που έπαιρναν βαθμολογία στον μέσο όρο του συνόλου των παιδιών 6 ετών ($NH=6$) θα είχαν ΔΝ 100 $\{6/6 \times 100 = 100\}$.
- ---με τον καιρό η σύγκριση νοητικής/χρονολογικής ηλικίας εγκαταλείφθηκε και ο ΔΝ ορίζεται ως ΜΟ 100 με τυπική απόκλιση 15 (του πόσο διασπαρμένες είναι οι βαθμολογίες)
- ---οι περισσότερες βαθμολογίες εμπίπτουν κοντά στον ΜΟ με μικρούς αριθμούς βαθμολογιών να εντοπίζονται πολύ πάνω και πολύ κάτω από τον μέσο όρο

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- --- ο Binet δεν ασχολήθηκε τόσο με την κατανόηση της νοημοσύνης όσα με τα πρακτικά θέματα όπως είναι η ταξινόμηση & η πρόβλεψη
- ---οι πρώτες δύο κλίμακες που κατασκεύασε ο Binet βασίστηκαν στο θεώρημα ότι κάθε άτομο διαθέτει μια χρονολογική ηλικία (CA) και μία νοητική ηλικία (MA)
- ---το πρόβλημα με τον αρχικό τρόπο εύρεσης του ΔN ήταν η διαφορετική σημασία του για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες (π.χ. η διαφορά του ενός έτους σε ένα παιδί 3 ετών είναι πολύ πιο σημαντική από ότι η διαφορά του ενός έτους σε ένα παιδί 15 ετών)
- ---ο Terman = ο ΔN = $\frac{NH}{XH} \times 100 =$

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ---όμως θεωρήθηκε ότι η ΝΗ φθάνει στο αποκορύφωμα της κοντά στα 16 χρόνια, επομένως οι δυσκολίες προέκυπταν στην εκτίμηση του ΔΝ των ενηλίκων εφ' όσον οι ΧΗ των ενηλίκων θα ήταν πάντα μεγαλύτερες της ΝΗ
- ---οι αναθεωρήσεις 1986 έλυσαν το πρόβλημα αυτό με την εισαγωγή του όρου «αποκλίνοντα ΔΝ» του Wechsler =ο δείκτης αυτός είναι ένα είδος τυπικής τιμής σε ένα τεστ ικανοτήτων που μπορεί να συγκριθεί με τις τιμές των άλλων στην ίδια ηλικιακή ομάδα
- ---ο Spearman ασχολήθηκε περισσότερο με τη μελέτη των παραγόντων που μετράνε τα τεστ νοημοσύνης & τόνισε τη σημασία του παράγοντα (g) κοινό σε όλα τα τεστ

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- --- Thurstone το 1938 ανέπτυξε μια θεωρία σύμφωνα με την οποία η νοημοσύνη συνίσταται από συγκεκριμένες & ξεχωριστές ικανότητες – θεωρία των 7 παραγόντων (προφορική ικανότητα, ευχέρεια λόγου, αριθμητική ικανότητα, χωρική ικανότητα, αντιληπτική ικανότητα, επαγωγική λογική, μνήμη)
- ---ο Vernon 1950 υποστήριξε ότι η νοημοσύνη είναι ενιαία αλλά αποτελείται από αριθμό συγκεκριμένων ικανοτήτων
- ---ο Horn 1985 – υποστήριξε ότι η νοημοσύνη παρουσιάζει εξελεγκτική ιεραρχία – βασίζεται σε ξεχωριστές λειτουργίες π.χ. βραχυπρόθεσμη απόκτηση & ανάκτηση, ικανότητα υπαλλήλων γραφείου, ακουστική σκέψη, ρευστή ικανότητα

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ---ο Guilford 1967, χρησιμοποίησε την παραγοντική ανάλυση προκειμένου να αναπτύξει μία θεωρία νοημοσύνης η οποία επικεντρώνεται γύρω από συγκεκριμένες αλληλοσυσχετίσεις συγκεκριμένων παραγόντων
- ---εντόπισε 5 νοητικές λειτουργίες [αναγνώριση, μνήμη, αποκλίνουσα παραγωγή, συγκλίνουσα παραγωγή & αξιολόγηση, 4 περιεχόμενα (φιγούρες, σύμβολα, σημασιολογία & συμπεριφορές) & 6 αποτελέσματα (ενότητες, τάξεις, σχέσεις, συστήματα, μετατροπές & συμπεριφορές] = $5 \times 4 \times 6 = 120$ παράγοντες που αντιπροσωπεύουν τις νοητικές ικανότητες

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ----σύμφωνα με τον Guilford οι μαθητές εκπαιδεύονται στη συγκλίνουσα σκέψη και λιγότερο στην αποκλίνουσα – η συγκλίνουσα σκέψη καταφεύγει σε μια μεταξύ πολλών εναλλακτικών λύσεων ενώ η αποκλίνουσα δεν συγκλίνει σε ένα τρόπο λύσης αλλά εμφανίζει πολλές εναλλακτικές προτάσεις---
- ---οι πιο γνωστές βιολογικές θεωρίες είναι του Cattell 1963 & Hebb 1972 = μίλησαν για την ρευστή & την αποκρυσταλλωμένη νοημοσύνη
- ---Ρευστή νοημοσύνη = βοηθά το άτομο να αντιληφθεί σχέσεις, ομοιότητες & παραλληλισμούς-εξαρτάται από την επάρκεια του εγκεφάλου & επηρεάζεται από την εγκεφαλική βλάβη

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ---επιπλέον είναι μη λεκτική & διαπολιτισμική – μπορεί να μετρηθεί από διαπολιτισμικά τεστ Raven's Progressive Matrices – αναπτύσσεται μέχρι τα 14 χρόνια –ενώ από τα 20 και μετά παρουσιάζει μία κάμψη
- ---αποκρυσταλλωμένη νοημοσύνη = είναι σχετικά μόνιμη – είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης της έμφυτης ρευστής νοημοσύνης & των εξωγενών παραγόντων όπως η κουλτούρα & η εκπαίδευση

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- Εξελικτική προσέγγιση = Piaget = ασχολήθηκε με την λογική που κρύβεται πίσω από τις απαντήσεις του εξεταζόμενου-μελετώντας τις απαντήσεις των παιδιών στις ερωτήσεις ασχολήθηκε περισσότερο με το γιατί οι απαντήσεις τους ήταν σωστές ή λάθος
- Συμπεράσματα =
- Η νοητική εξέλιξη ακολουθεί συγκεκριμένο διάγραμμα & δεν είναι τυχαία
- Υπάρχουν ποιοτικές διαφορές στη σκέψη των μικρότερων παιδιών σε σχέση με τα μεγαλύτερα
- Καθώς το άτομο μεγαλώνει εξελίσσονται αντίστοιχα οι γνωστικές του λειτουργίες και ικανότητες
- Η νοητική ανάπτυξη ολοκληρώνεται στην εφηβεία

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- Πρότεινε τα παρακάτω στάδια =
- αισθητήριο-κινητικό στάδιο (0-2) πρώτες ανακλαστικές κινήσεις που με τον καιρό εξελίσσονται σε απλά νοητικά σχήματα
- Προενεργητικό στάδιο (2-7) αναζητά κρυμμένα αντικείμενα χρήση συμβολικού παιχνιδιού-εμφάνιση λόγου & συμβολικών αναπαραστάσεων –διαμορφώνει στοιχειώδη συλλογισμό
- Στάδιο συγκεκριμένων νοητικών ενεργειών (7-11) περίοδο εκπαίδευσης στο σχολείο –απόκτηση της έννοιας της διατήρησης δεν επηρεάζεται από τις αντιληπτικές μετατροπές –ύλης, βάρους, όγκος, ταχύτητα, χρόνος, χώρος, γεωμετρία και αριθμός, ικανότητα σειροθέτησης & ταξινόμησης
- Στάδιο τυπικών νοητικών ενεργειών =

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- = περνά από την κατανόηση του συγκεκριμένου & του πραγματικού στην κατανόηση του υποθετικού –σκέπτεται επαγωγικά, αξιολογεί εναλλακτικές
- Προσεγγίσεις επεξεργασίας πληροφοριών 1970-80 = μοντέλο επεξεργασίας πληροφοριών (Borkowski, 1985) = ασχολείται με τον τρόπο που οι πληροφορίες αποκτώνται, αποθηκεύονται, ανακτώνται καθώς επίσης και με τον τρόπο όπου αυτές οι επεξεργασίες καταλήγουν σε αντίδραση
- - -η θεωρία αυτή περιλαμβάνει ένα αρχιτεκτονικό σύστημα (άθικτο κεντρικό & περιφερειακό νευρικό σύστημα έχει να κάνει με την χωρητικότητα, ανθεκτικότητα

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- - & αποτελεσματικότητα) ενώ περιλαμβάνει και αποθηκευμένες και προσλαμβανόμενες πληροφορίες
- ---Gardner αναφέρει ότι υπάρχουν 6 νοητικές λειτουργίες = η γλωσσική, η μουσική, η λογική-μαθηματική, η χωρική-κινησθητική, η διαπροσωπική & η ενδοπροσωπική – κατά την άποψη του τα Ψ τεστ εστιάζονται μόνο σε γλωσσικές & λογικές πτυχές και όχι σε άλλες
- ---Coleman = συναισθηματική νοημοσύνη 1990 = η συναισθηματική επίγνωση περιλαμβάνει την αυτεπίγνωση, τον έλεγχο των παρορμήσεων, την επιμονή, την αυτοκινητοποίηση, την ενσυναίσθηση & την κοινωνική επιδεξιότητα

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ---Sternberg = το μοντέλο του προτείνει 3 θεμελιώδεις πλευρές της νοημοσύνης = την αναλυτική, τη δημιουργική, την πρακτική – εκ' των οποίων μόνο η αναλυτική αξιολογείται σε ένα μεγάλο βαθμό από τα τεστ νοημοσύνης
- ---τα αναλυτικά προβλήματα τα οποία θεωρούνται κατάλληλα για την κατασκευή των τεστ έχουν δημιουργηθεί από άλλους, είναι σαφή, έχουν μια σωστή απάντηση που συνεπάγεται μία μέθοδο, δεν έχουν σχέση με τη καθημερινή πραγματικότητα,
- ---τα πρακτικά προβλήματα απαιτούν αναγνώριση του προβλήματος & διατύπωση, έχουν σαφείς στόχους, απαιτούν επιδίωξη πληροφόρησης, έχουν πολλές αποδεκτές λύσεις, έχουν σχέση και απαιτούν χρήση καθημερινών εμπειριών, απαιτούν κίνητρα & προσωπικό ενδιαφέρον

Θεωρίες Νοημοσύνης που έχουν επηρεάσει

- ---Carroll =οι γνωστικές λειτουργίες διαφοροποιούνται σε τρία στρώματα =
- Γ) παράγοντας γενικής νοημοσύνης
- Β) υπάρχουν 8 ικανότητες που εκπροσωπούν τα ιδιοσυστάτα χαρακτηριστικά του ατόμου που επηρεάζουν ποικίλες συμπεριφορές –περιλαμβάνει τις ικανότητες της ρευστής νοημοσύνης, αποκρυσταλλωμένης νοημοσύνης, γενικής μνήμης, εκμάθησης, ευρείας ανακτηθείσας ικανότητας, ευρείας γνωστικής ταχύτητας & χρόνου αντίδρασης
- Α) αποτελείται από 69 περιορισμένες ικανότητες που υπάγονται στο στρώμα Β

Κλίμακες Wechsler

- --1939 έτος κατασκευής του ομώνυμου τεστ -1974 WISC-R & 1991 (WISC-III), IV (2003) = ακολουθούν αναθεωρήσεις της κλίμακας αυτής για ενήλικους WAIS-R 1981 WAIS-IV 2003, όπου το 1967 έχουμε μια Τρίτη κλίμακα για παιδιά WPPSI 1967 – WPPSI-R 1989 & WPPSI III 2003
- ---το 1998 το εργαστήριο του τομέα Ψυχολογίας του Π. Αθηνών πραγματοποίησε στάθμιση της κλίμακας WISC-III & IV (6 -16.11)
- ---το WISC είναι ατομικό τεστ =αποτελείται από 6 και 6 πρακτικές υποκλίμακες οι οποίες εναλλάσσονται κατά την χορήγηση παρότι αυτό δεν είναι δεσμευτικό δηλ. ο εξεταστής μπορεί να ξεκινήσει από συγκεκριμένη δοκιμασία εάν κρίνει ότι αυτή θα διευκολύνει ένα απρόθυμο παιδί ή δειλό παιδί

Κλίμακες Wechsler

- ---επίσης λόγου της μεγάλης διάρκειας ο εξεταστής μπορεί να διαλέξει τη βραχεία χορήγηση αντί την πλήρη στην οποία περιλαμβάνονται 4 από τις δώδεκα κλίμακες [αριθμητική, λεξιλόγιο, σειροθέτηση εικόνων, σχέδια από κύβους]
- ---η βαθμολογία κάθε κλίμακας (αρχικές τιμές) μετατρέπονται με την βοήθεια πινάκων σε δευτερογενείς σταθμισμένες τιμές (τυπικούς βαθμούς) βάσει των οποίων σχηματίζεται το αναπτυξιακό προφίλ του εξεταζόμενου
- ---επιπλέον υπολογίζονται 3 δείκτες = ο λεκτικός, ο πρακτικός οι οποίοι αντικατοπτρίζουν την επίδοση του ατόμου στις αντίστοιχες δύο κλίμακες καθώς και ένας γενικός δείκτης ο οποίος προκύπτει από την επίδοση σε όλες τις υποκλίμακες ΤΟΥ ΤΕΣΤ

Κλίμακες Wechsler

- ---ο γενικός δείκτης παύει να είναι αντιπροσωπευτικός της γενικής νοητικής εικόνας του νοητικού δυναμικού σε περιπτώσεις κατά τις οποίες παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ των δεικτών της λεκτικής και της πρακτικής επίδοσης
- ---ως σημαντική ορίζεται η απόκλιση 12 –έως-15 μονάδες
- Η διακύμανση αυτή μπορεί να εξηγηθεί με διάφορους τρόπους π.χ. είναι δυνατόν να αποδοθεί σε αισθητηριακές βλάβες, σε διγλωσσία, σε άγχος από την πίεση του χρόνου των πρακτικών κλιμάκων, σε προβλήματα κινητικού συντονισμού, στην επίδραση κάποιας διαλέκτου, στην επίδραση του κοινωνικο/οικονομικού επιπέδου

Κλίμακες Wechsler

- ---τέλος πολλές και ενδιαφέρουσες πληροφορίες μπορεί να προκύψουν από προσεκτική παρατήρηση της συμπεριφοράς του εξεταζομένου κατά την διάρκεια της χορήγησης – στοιχεία όπως η εμφάνιση, η λεκτική ικανότητα και συμπεριφορά, οι αντιδράσεις στις διάφορες δοκιμασίες θα πρέπει να καταγράφονται από τον εξεταστή γιατί προσφέρουν ποιοτικές πληροφορίες οι οποίες σχετίζονται άμεσα με την επίδοση στις δοκιμασίες του τεστ, ενώ συχνά μπορούν να αξιοποιηθούν σε πιθανή κλινική αξιολόγηση της συμπεριφοράς του ατόμου
- {κινητικότητα, μικρή διάρκεια συγκέντρωσης προσοχής, συνεργατικότητα, γνωστικό στυλ επίλυσης προβλημάτων, αντίδραση στην επιτυχία /αποτυχία και την πρόκληση, στάση προς τον εαυτό}

Κλίμακες Wechsler

πληροφορίες

Το παιδί καλείται να απαντήσει προφορικά σε ερωτήσεις γενικών γνώσεων

Π.χ. πόσες ημέρες έχει η εβδομάδα / ποιος έγραψε την Οδύσσεια / ποιος ήταν ο Κ. Καβάφης (30 ερωτήσεις)-5 συνεχόμενες αποτυχίες

Ομοιότητες

Ζητείται από το παιδί να εντοπίσει ομοιότητες μεταξύ δύο λέξεων

Π.χ. σε τι μοιάζουν το γάλα και το νερό / το τηλέφωνο και το ραδιόφωνο / ο θυμός και η χαρά (19 ερωτήσεις)-4 συνεχόμενες αποτυχίες

Αριθμητική

Το παιδί καλείται να λύσει μία σειρά αριθμητικών προβλημάτων χωρίς να χρησιμοποιήσει χαρτί και μολύβι

Π.χ. αν τρία κουτιά μακαρόνια ζυγίζουν 5 κιλά πόσα κιλά ζυγίζουν τα 24 κουτιά (24 ερωτήσεις)-3λαθος-ερ.1-17=30'', ερ.18=45'', 19-24=75'' χρονικό όριο

Κλίμακες Wechsler

Λεξιλόγιο

*Το παιδί δίνει προφορικούς ορισμούς λέξεων π.χ.
Τι σημαίνει φεύγω, τι είναι ομοφωνία (30 ερωτήσεις)-4 αποτυχίες*

Κατανόηση

*Το παιδί προτείνει λύσεις η δίνει εξηγήσεις σχετικά με θέματα της καθημερινής ζωής
Π.χ. τι πρέπει να κάνεις εάν κοπείς στο δάκτυλο σου
Γιατί τα παιχνίδια έχουν κανόνες /για ποιους λόγους έχουμε βουλευτές*

Μνήμη αριθμών

*Ζητείται από το παιδί να επαναλάβει ακολουθίες αριθμών με την ίδια ή την αντίστροφη σειρά από εκείνη με την οποία εκφωνεί ο εξεταστής
(15 ζεύγη ακολουθιών ευθείας και αντίστροφης επανάληψης)*

Κλίμακες Wechsler

Συμπλήρωση εικόνων

Ζητείται από το παιδί να κοιτάξει μια σειρά εικόνων και να ονομάσει ή να δείξει το σημαντικό στοιχείο που λείπει από την κάθε εικόνα (30 ερωτήσεις χρονικό όριο-20 δευτερολ. -5 συνεχόμενες λάθος)

Κωδικοποίηση

Ζητείται από το παιδί να αντιγράψει όσο το δυνατόν περισσότερα σύμβολα τα οποία αντιστοιχούν σε γεωμετρικά σχήματα (τύπος A, 6-7 ετών) ή αριθμούς (τύπος B 8-16 ετών) (χρονικό όριο 120'')

Σειροθέτηση εικόνων

Παρουσιάζονται στο παιδί δέσμες καρτών οι οποίες στο σύνολο τους αναπαριστούν μία ιστορία –οι κάρτες χορηγούνται ανακατεμένες και το παιδί καλείται να τις τοποθετήσει στη σωστή σειρά (14 ερωτήσεις 3λάθος-χρονικό όριο =ερ1-11/45'' & ερ12-14/60'')

Κλίμακες Wechsler

Σχέδια με κύβους

Ζητείται από το παιδί να αναπαραστήσει με κύβους ένα σχέδιο που του υποδεικνύεται (12 σχέδια με χρονικό όριο, σχ.1=30'', σχ.2-5=45'', σχ.6-9=75'', σχ.10-12=120'', μόνο για τα σχέδια 1-3 2^η προσπάθεια)

Συναρμολόγηση αντικειμένων

Το παιδί καλείται να συναρμολογήσει κομμάτια από εικόνες αντικειμένων -5 παζλ (κορίτσι, άλογο, αυτοκίνητο, μπάλα, πρόσωπο) χρονικό όριο-1=120'', 2-3=150'', 4-5=180''

Σύμβολα

Το παιδί διερευνά οπτικά δύο ομάδες σχημάτων και σημειώνει αν υπάρχουν ή όχι σχήματα και στις δύο ομάδες (χρονικό όριο)

Λαβύρινθοι

Το παιδί σχεδιάζει με μια γραμμή την έξοδο από κάθε λαβύρινθο ξεκινώντας από ο κέντρο του (10 λαβύρινθοι χρονικό όριο)

Stanford Binet

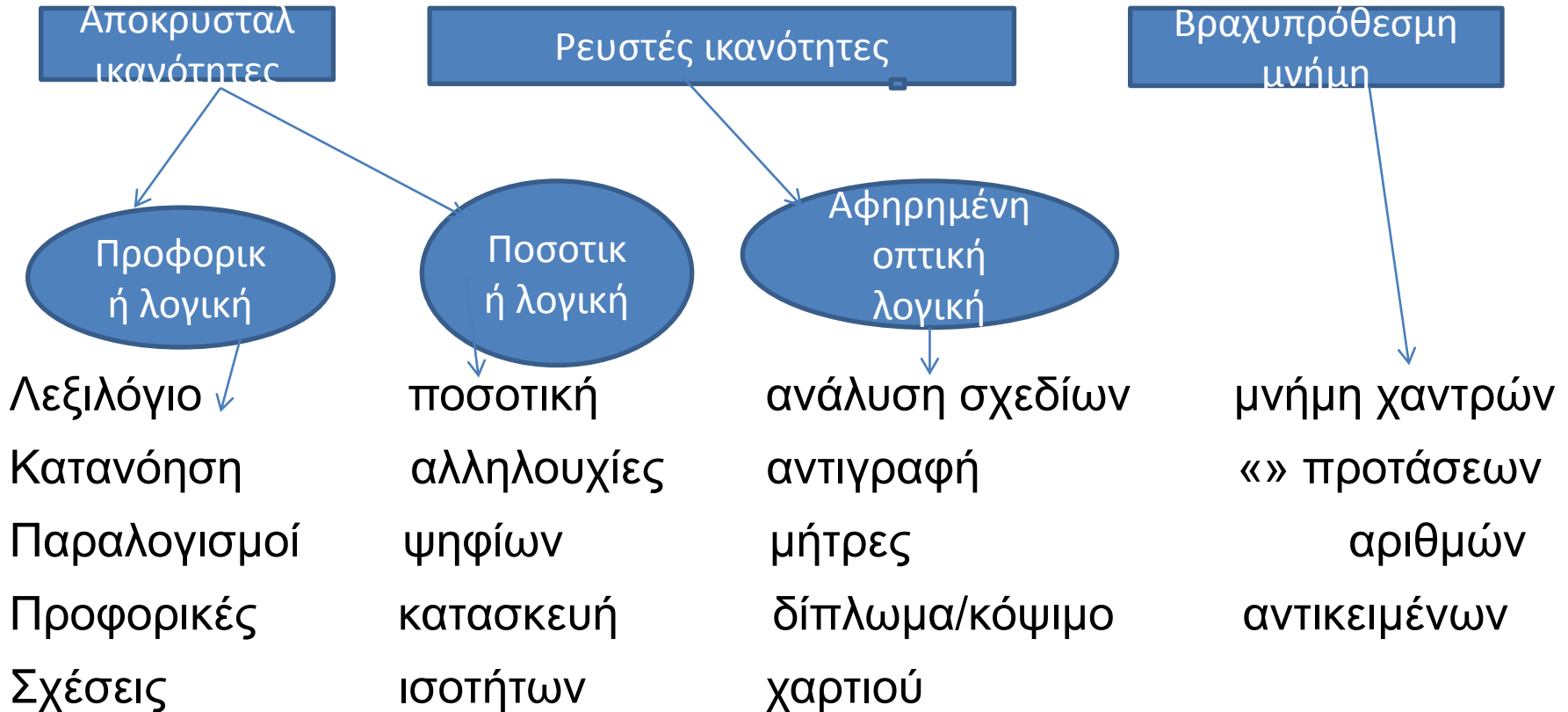
- ---η τέταρτη αναθεώρηση του τεστ έγινε το 1986 /από 2 ετών έως την ενηλικίωση
- ---το SB4 αποτελείται από 15 υποκλίμακες = οι οποίες επιτρέπουν την αξιολόγηση του αναπτυξιακού προφίλ του παιδιού μέσω σταθμισμένων τιμών για τις διάφορες ηλικίες
- ---υπάρχει θεωρητικό μοντέλο = η γενική νοητική ικανότητα (επίπεδο I) στην οποία βασίστηκαν οι αρχικές κλίμακες και αναλύεται σε 3 βασικές διαστάσεις (επίπεδο II)

Stanford Binet

- οι δύο πρώτες διαστάσεις προέκυψαν από τη θεωρία των Cattell & Horn και είναι αποκρυσταλλωμένη και ρευστή νοημοσύνη και η τρίτη διάσταση είναι η βραχυπρόθεσμη μνήμη η οποία σχετίζεται τόσο με την μακροπρόθεσμη μνήμη όσο και γενικά με πιο σύνθετες διεργασίες όπως μάθηση και επίλυση προβλημάτων
- ---σε ένα τρίτο επίπεδο διάρθρωσης η αποκρυσταλλωμένη νοημοσύνη διακρίνεται περαιτέρω στην προφορική και την ποσοτική λογική ενώ η ρευστή αναλυτική νοημοσύνη αναφέρεται στην αφηρημένη οπτική λογική

Stanford Binet

- 1. Γενική νοητική ικανότητα

Stanford Binet

- Λεξιλόγιο = ο εξεταζόμενος δίνει ορισμούς λέξεων στις πρώτες 15 λέξεις αξιολογείται η απλή γνώση-κατανόηση των λέξεων ενώ στις υπόλοιπες 16-46 αξιολογείται και η προφορική έκφραση
- Κατανόηση = στις πρώτες 6 ερωτήσεις γίνεται κατονομασία μερών του σώματος οι υπόλοιπες 7-42 αφορούν λύση πρακτικών προβλημάτων και κοινωνική γνώση
- Παραλογισμοί = παρουσιάζονται στον εξεταζόμενο μια σειρά από εικονοποιημένες καταστάσεις οι οποίες περιέχουν λογικά σφάλματα – στις πρώτες 4 ερωτήσεις ο εξεταζόμενος πρέπει να υποδείξει ανάμεσα σε 3 επιλογές την εικόνα που περιέχει τον παραλογισμό – στις υπόλοιπες ερωτήσεις 5-32 πρέπει να εντοπίσει και να πεί προφορικά τον παραλογισμό σε μία κάθε φορά εικόνα
- Προφορικές σχέσεις = ο εξεταζόμενος πρέπει να εντοπίσει ανάμεσα σε 4 λέξεις τις 3 που συνδέονται με κάποια λογική σχέση και να κατονομάσει αυτή τη σχέση

Stanford Binet

- **Ποσοτική** = περιλαμβάνει κατά μέτρηση πρόσθεση, σειροθέτηση αντικειμένων και άλλες λειτουργίες με αριθμούς
- **Αλληλουχία ψηφίων** = ο εξεταζόμενος πρέπει να συμπληρώσει σειρές αριθμών με βάση τη λογική σχέση που συνδέει τα ψηφία κάθε σειράς
- **Κατασκευή Ισοτήτων** = κάθε ερώτηση περιλαμβάνει μία σειρά από αριθμούς και μαθηματικά σύμβολα – ο εξεταζόμενος πρέπει να βάλει στη σωστή σειρά τους αριθμούς και τα σύμβολα ώστε να προκύψει μια σωστή ισότητα

Stanford Binet

- **Ανάλυση σχεδίων** = στις ερωτήσεις 1-6 απαιτείται συμπλήρωση μορφών σχημάτων ενώ στις υπόλοιπες η κατασκευή με κύβους σχημάτων που υποδεικνύονται μέσω εικόνων
- **Αντιγραφή** = στις ερωτήσεις 1-12 ο εξεταζόμενος αναπαράγει κατασκευές με κύβους και στις υπόλοιπες (13-28) ζωγραφίζει γεωμετρικά σχήματα
- **μήτρες** = σε κάθε ερώτηση παρουσιάζεται ένα σχήμα από το οποίο λείπει ένα κομμάτι –ο εξεταζόμενος πρέπει να υποδείξει ανάμεσα σε περισσότερες επιλογές το κομμάτι που συμπληρώνει σωστά το αρχικό σχήμα
- **Δίπλωμα-κόψιμο χαρτιού** = παρουσιάζονται στον εξεταζόμενο εικόνες διπλωμένου κομματιού χαρτιού και του ζητείται να επιλέξει μεταξύ περισσότερων εικόνων εκείνη που δείχνει το διπλωμένο χαρτί σε ανάπτυξη

Stanford Binet

- Βραχυπρόθεσμη μνήμη
- **Μνήμη χαντρών** =στις ερωτήσεις 1-10 ο εξεταζόμενος καλείται να αναγνωρίσει τις χάντρες που του παρουσιάζονται για σύντομο χρονικό διάστημα ή να αναπαράγει σειρές χαντρών με τη σειρά που του υποδεικνύεται
- **Μνήμη προτάσεων** = περιλαμβάνει ακριβή επανάληψη των λέξεων σε μια πρόταση με τη σειρά που αυτές εκφωνούνται από τον εξεταστή
- **Μνήμη αριθμών** =απαιτείται ευθεία ή αντίστροφη επανάληψη σειρών ψηφίων που εκφωνούνται από τον εξεταστή
- **Μνήμη αντικειμένων** = έπειτα από σύντομη υπόδειξη εικόνων αντικειμένων απαιτείται η κατονομασία τους μεταξύ πολλών άλλων με τη σειρά που υποδεικνύονται

Stanford Binet

- ---το λεξιλόγιο του SB4 χρησιμοποιείται ως κατευθυντήριο κλίμακα = η επίδοση σε αυτήν θεωρείται ενδεικτική του γενικότερου νοητικού επιπέδου του εξεταζόμενου και σε συνδυασμό με τη χρονολογική του ηλικία αξιοποιείται για τον καθορισμό του επιπέδου έναρξης των υπόλοιπων τεστ
- ---με τον τρόπο αυτό και με την χρήση κανόνων διακοπής μειώνεται ο χρόνος και ο κόπος του εξεταστή & του εξεταζόμενου
- ---οι αρχικές τιμές των επιμέρους κλιμάκων μετατρέπονται σε σταθμισμένες ηλικιακά τιμές
- ---οι σταθμισμένες τιμές για τις επιμέρους κλίμακες έχουν μέσο όρο 50 και τυπική απόκλιση 8 ενώ οι 4 επιμέρους κλίμακες (προφορική ποσοτική, αφηρημένη/οπτική λογική και βραχυπρόθεσμη μνήμη καθώς και ο γενικός δείκτης) μετατρέπονται σε σταθμισμένες τιμές IQ με μέσο όρο 100 & τυπική απόκλιση 16

Stanford Binet

- ---οι κατασκευαστές έχουν προτείνει και βραχείες μορφές
- -συνολικά υπάρχουν 4 μορφές βραχείας χορήγησης =
- 1η= είναι γενικής χρήσεως -6 υποκλίμακες
- 2η =χρησιμοποιείται ως προπαρασκευαστικό μέσο για μια αρχική αξιολόγηση της γενικής επίδοσης & λειτουργίας που εισέρχονται στη σχολική ηλικία -4 υποκλίμακες
- 3η =με 4- 6 υποκλίμακες χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση χαρισματικών παιδιών & ένταξη αυτών σε ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα
- 4η =με 4-6 υποκλίμακες προτείνεται για την αξιολόγηση παιδιών με δυσκολίες μάθησης στο σχολείο

Κλίμακες Kaufman 21/2 με 12 1/2

- Kaufman assessment battery for children = βασισμένη σε νευροψυχολογικά μοντέλα για τη νοημοσύνη δίνει έμφαση στη διαδικασία που ακολουθείται κατά την επίλυση προβλημάτων και αντικατοπτρίζει =
- ---την αναλυτική σειριακή λειτουργία του αριστερού ημισφαιρίου σε αντιδιαστολή με το είδος και το περιεχόμενο των απαντήσεων που αντιστοιχούν σε ολιστικές/ταυτόχρονες διεργασίες του δεξιού ημισφαιρίου του εγκεφάλου
- ---αυτή η αναλυτική προσέγγιση των λογικών διεργασιών παρέχει σημαντικές κλινικά αξιοποιήσιμες ενδείξεις σχετικά με το είδος της παρέμβασης που απαιτείται σε κάθε περίπτωση –χρησιμοποιείται στην κλινική αξιολόγηση πληθυσμών όπως νοητική υστέρηση ή χαρισματικά παιδιά, παιδιά με ΔΜ, συναισθηματικές διαταραχές, προβλήματα ακοής, εγκεφαλική βλάβη

Kaufman ABC

- ---το 1993 έχουμε brief version of KBIT (4-90) & KAIT adolescent & adult intelligence test (11-85)
- ---- KBIT αποτελείται από μόνο δύο δοκιμασίες το λεξιλόγιο και τις μήτρες για 15-30 λεπτά με στόχο την πρώτη γενική εκτίμηση της νοητικής ικανότητας ενός ατόμου
- --- KAIT στηρίζεται στη θεωρία της ρευστής & αποκρυσταλλωμένης νοημοσύνης –περιλαμβάνει δύο κλίμακες τη βασική συστοιχία και την εκτεταμένη καθώς και μία κλίμακα για την αξιολόγηση της νοητικής κατάστασης η οποία εκτιμά τομείς όπως η ικανότητα συγκέντρωσης προσοχής και προσανατολισμό στο χώρο

Kaufman ABC

Γενικές δοκιμασίες

Διαχρονική σειριακή επεξεργασία

Ταυτόχρονη επεξεργασία

Σύνθετες νοητικές διεργασίες

επίδοση

Υποκλίμακες νοητικών διεργασιών

Κίνηση χεριών, ολοκλήρωση, ανάκληση αριθμών, τρίγωνα, σειρά λέξεων, μήτρες, μνήμη χώρου, σειρές φωτογραφιών

Υποκλίμακες επίδοσης

Πρόσωπα και τόποι, αριθμητική, γρίφοι, ανάγνωση/αποκωδικοποίηση, ανάγνωση/κατανόηση

Georgas test

- ---είναι το πρώτο σταθμισμένο μέσο για την αξιολόγηση της νοημοσύνης παιδιών ηλικίας 6-12 ετών στην Ελλάδα – κατασκευάστηκε από τον Γεώργια =αποτελείται από 4 κλίμακες
- 1. Λεξιλόγιο = έχει δύο μορφές A & B –περιλαμβάνει ορισμούς λέξεων και αξιολογεί τη γνώση εννοιών ,την εκφραστική ικανότητα, και την αφαιρετική σκέψη ως ενδείξεις της γνωστικής και νοητικής ανάπτυξης του παιδιού
- 2. Τεστ οπτικοκινητικής αντίληψης του beery = αντιγραφή 24 γεωμετρικών σχημάτων και αξιολογεί την νευροψυχολογική ωριμότητα και το επίπεδο ανάπτυξης του οπτικοκινητικού συντονισμού
- 3. Προοδευτικοί τύποι του raven = 60 προβλήματα στα οποία το παιδί επιλέγει το τμήμα που λείπει από κάποιο σχήμα-πρότυπο ή αναζητά τη λογική σχέση μιας σειράς σχεδίων και επιλέγει μεταξύ περισσότερων το σχήμα εκείνο που συμπληρώνει τη σειρά

Georgas test

- 4. Σχέδιο άνδρα και γυναίκας των Goodenough & Harris =
- ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που εμφανίζει το παιδικό σχέδιο στις διάφορες ηλικίες είναι δυνατή η εκτίμηση του επιπέδου ανάπτυξης και ωριμότητας ενός παιδιού από τα στοιχεία και τις λεπτομέρειες που προσθέτει στο σχέδιο του – η βαθμολόγηση γίνεται με μια σειρά κριτηρίων που αφορούν τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα των στοιχείων που εμφανίζουν τα σχέδια

Raven

- ---κάνει χρήση της θεωρίας του Spearman για τον γενικό παράγοντα (g)
- Το RPM αποτελείται από 3 μορφές
- Coloured progressive Matrices CPM για παιδιά 5-11 ετών
- Standard progressive Matrices SPM για τις υπόλοιπες ηλικίες
- Advanced progressive Matrices APM για άτομα με υψηλό δείκτη νοημοσύνης
- Το CPM & SPM αποτελείται από 36 και 60 ερωτήματα =αρχικά παρατηρεί ένα σχήμα πρότυπο από όπου λείπει ένα τμήμα και έρχεται να το εντοπίσει μεταξύ επιλογών
- Ποιο μετά, ---→ σε σειρά σχημάτων 2x2 ή 3x3 πρέπει να ανακαλύψει την επαγωγική λογική σχέση που τις διέπει

Raven

- Οι κλίμακες είναι μη λεκτικές
=χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις που η λεκτική επικοινωνία είναι δυσχερής απώλεια ακοής, σωματικές αναπηρίες εγκεφαλική παράλυση
- -η φύση των ερωτήσεων είναι τέτοια που φαίνεται να μην υπάρχει σημαντική επίδραση του πολιτισμικού παράγοντα

Αναπτυξιακά διαγράμματα Gessel

- ---Gessel είναι ο πρώτος ο οποίος μελέτησε συστηματικά την ανάπτυξη από τη βρεφική έως την εφηβική ηλικία
- ---παρατήρησε την συμπεριφορά παιδιών με τη μέθοδο της συνεμασκόπησης & καθόρισε μια σειρά επιτευγμάτων και πρότυπων συμπεριφορών που αναμένονται από το φυσιολογικό παιδί στις διάφορες ηλικίες –με αυτόν τον τρόπο κατάρτισε αναπτυξιακά χρονοδιαγράμματα τα οποία χρησιμοποιούνται από τους ειδικούς ως σημείο σύγκρισης του ρυθμού ανάπτυξης των παιδιών ιδιαίτερα κατά τη βρεφική ηλικία
- ---αυτό που ο Gessel όρισε ως νοητική ανάπτυξη διαφέρει από ότι περιγράφεται σήμερα ως νοημοσύνη

Αναπτυξιακά διαγράμματα Gessel

- ---σκοπός της γενετικής ψυχολογίας κατά τον Gessel είναι η περιγραφή μέσω διαρκούς και λεπτομερούς παρατήρησης των δόκιμων αλλαγών (μορφογένεση) που επισυμβαίνουν κατά την ανάπτυξη ως αποτέλεσμα βιολογικών κατά βάση παραγόντων –συνεπώς ο ίδιος ο δημιουργός των αναπτυξιακών διαγραμμάτων δεν θεωρεί ότι συνιστούν μέσο αξιολόγησης της νοημοσύνης (την απομόνωση και μέτρηση της οποίας θεωρούσε επιστημονικά αδύνατη)
- ---γεγονός παραμένει ότι αυτά χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της νοημοσύνης αν και υπάρχουν αναμενόμενες αποκλίσεις από τα τυπικά χρονικά όρια ορόσημα του Gessel ως αποτέλεσμα των ατομικών διαφορών σε μια σειρά ενδογενών και περιβαλλοντικών παραγόντων

Αξιολόγηση προσωπικότητας

- = η συνολική περιγραφή ενός ατόμου όσον αφορά τον τρόπο σκέψης, τα συναισθήματα, τις πεποιθήσεις και τις σχέσεις του με τα άλλα άτομα
- ---στην έννοια προσωπικότητα εντάσσονται η νοημοσύνη (η οποία όμως εκτιμάται αυτόνομα), τα κίνητρα η έννοια του εγώ, και πλήθος άλλων στοιχείων
- ---Kleinmuntz περιέγραψε αυτή = ως μία μοναδική σύνθεση παραγόντων και στοιχείων τα οποία χαρακτηρίζουν το άτομο και καθορίζουν την αλληλεπίδραση του με το περιβάλλον
-
- Θεωρητικές προσεγγίσεις από τις οποίες προέκυψαν οι βασικότεροι μέθοδοι αξιολόγησης της προσωπικότητας

Αξιολόγηση προσωπικότητας

- Ιδιογραφική προσέγγιση = εστιάζει στην εις βάθος κατανόηση του ατόμου & στην αντιμετώπιση του ως ξεχωριστή και μοναδική οντότητα (ψυχοδυναμικές προσεγγίσεις, φαινομελογικές, συμπεριφορικές και κοινωνικο-γνωστικές προσεγγίσεις)
- Νομοθετική προσέγγιση = ενδιαφέρεται για την εξέρρευση κοινών καθολικών γνωρισμάτων και τη διατύπωση γενικών νόμων που διέπουν τη συμπεριφορά
- Με την μελέτη των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της προσωπικότητας ασχολήθηκαν νωρίς πολλοί θεωρητικοί Allport, Cattell, Eysenck οι οποίοι υποστήριξαν ότι τα ψυχολογικά γνωρίσματα συνιστούν τα δομικά στοιχεία της συμπεριφοράς –τα στοιχεία αυτά αποτελούν αποτέλεσμα τόσο κληρονομικών καταβολών όσο και περιβαλλοντικών επιδράσεων και θεωρούνται μάλλον σταθερά και αμετάβλητα

Αξιολόγηση προσωπικότητας

- Οι πρώτες προσπάθειες αξιολόγησης της προσωπικότητας στράφηκαν στην αξιολόγηση των ατομικών διαφορών με χρήση πειραματικών μεθόδων [Wundt, Galton, Woodsworth 1918 πρόδρομος των μετέπειτα ερωτηματολογίων]
- ---την ίδια περίοδο αναπτύσσονται και οι προβολικές τεχνικές = Rorschach, Goodenough, and Thematic Apperception Test
- Minnesota Multiphasic Inventory MMPI-1, MMPI-2, MMPI-A
- 1ο ερωτηματολόγιο για ενηλίκους
- Δομημένο τεστ προσωπικότητας ή αλλιώς τεστ που συμπληρώνεται με χαρτί και μολύβι
- Επιχειρεί μια συνολική περιγραφή χαρακτηριστικών της προσωπικότητας σε σύγκριση με άλλα πιο ειδικευμένα τεστ που αναφέρονται σε μεμονωμένα χαρακτηριστικά

Minnesota Multiphasic Inventory (Hathaway & McKinley)

- ---επιτρέπει δυναμική αλληλεπίδραση των διάφορων χαρακτηριστικών προβάλλει μια προσέγγιση η οποία συνίσταται στην αναλυτική εξέταση των επιμέρους στοιχείων και στην σύνθεση τους δευτερογενώς σε μια ενιαία εικόνα-προφίλ
- ---το MMPI αποτελείται από 4 κλίμακες εγκυρότητας, δέκα κλίμακες κλινικές και τέσσερις ειδικές κλίμακες

MMPI

‘Δεν μπορώ να πώ’ = υπάρχει Νο >30 απαντήσεων που εκφράζουν πιθανή διασπαστικότητα, έλλειψη συνεργατικότητας, εχθρότητα, δυσκολίες ανάγνωσης σύγχυση επιφυλακτικότητα

Ψεύδος = κοινωνικά αποδεκτές ερωτήσεις –που υποδεικνύουν αφέλεια, απλοϊκότητα, συμβατικότητα, έλλειψη κατανόησης, αυστηρότητα, μοραλισμό

Σπανιότητα = ασυνήθιστες απόψεις και στάσεις που σημειώνονται σπάνια –δηλώνουν εκκεντρικότητα, δημιουργικότητα, παράδοξες απόψεις σκόπιμη επίδειξη

Διόρθωση = ερωτήσεις για την ανίχνευση αμυντικών μηχανισμών

ΜΜΡΙ

Υποχονδρίαση = υπερβολική ενασχόληση με θέματα υγείας

Κατάθλιψη = έλλειψη ενέργειας, θλίψη, κοινωνική απόσυρση, αποθάρρυνση, τάσεις αυτοκτονίας

Υστερία = ναρκισσισμός, εγωκεντρικότητα, ανωριμότητα, αφέλεια, δυσκολία διαπροσωπικών σχέσεων

Ψυχοπαθητική συμπεριφορά = αντικοινωνική εγκληματική συμπεριφορά

Αρρενωπότητα – θηλικότητα

Παράνοια = καχυποψία, εχθρότητα, καταδίωξη, ψύχωση, βίαιη συμπεριφορά

Ψυχασθένεια = ένταση φόβο, ανησυχία, ψυχοσωματικά

συμπτώματα

ΜΜΡΙ

- **Σχιζοφρένεια** = απομόνωση, ανηδονία, ψυχοσωματικά συμπτώματα, παραισθήσεις, παράδοξες σκέψεις, ψυχοσωματικά συμπτώματα

Υπομάνια = χαμηλές βαθμολογίες συνδέονται με απάθεια, έλλειψη κινήτρου

Υψηλές βαθμολογίες συνδέονται με υπερδραστηριότητα, ευερεθιστότητα, μειωμένη απόδοση, χαμηλό αυτοέλεγχο

Κοινωνική ενδοστρέφεια = ελέγχει κοινωνική απόσυρση, αναφέρεται σε άτομα αγχώδη, με χαμηλή αυτοεκτίμηση, ντροπαλότητα,

MMPI

- ---σταθμίστηκε στην Ελλάδα το 1970 -78 (Κοκέβη, Στεφανή, Κυριαζή)
–ξεχωριστά δεδομένα για ενήλικες και εφήβους
- ---η αρχική κλίμακα αποτελείται από 566 ερωτήσεις του τύπου σωστό λάθος και δεν μπορώ να πώ
- ---η πιο πρόσφατη αναθεώρηση έγινε το 1990 από τον Butcher
MMP-2 = περιλαμβάνει 567 ερωτήσεις από τις οποίες οι 107 είναι καινούριες σε σχέση με την αρχική κλίμακα –στάθμιση της πραγματοποιήθηκε για τις ηλικίες 16-87
- ---το 1992 έχουμε MMPI-A ειδικά για εφήβους 15-18 ετών
- -αισθητά διαφοροποιημένο από αυτό των ενηλίκων = αποτελείται από 7 κλίμακες εγκυρότητας, 10 βασικές κλινικές κλίμακες ανάλογες των ενηλίκων και 15 νέες κλίμακες όπως [άγχος, κατάθλιψη, απομόνωση, παράδοξη σκέψη, κυνικότητα, χαμηλή αυτοεκτίμηση, οικογενειακά προβλήματα, προβλήματα στο σχολείο]

MMPI

- ---η ερμηνεία γίνεται αναλυτικά κατά κλίμακα ή και συνολικά ως γενική εικόνα προφίλ ή κατά ομάδες δύο τριών κλιμάκων που εμφανίζουν υψηλότερες βαθμολογίες
- ---η βαθμολόγηση γίνεται βάση υπολογιστικών προγραμμάτων – στην περίπτωση αυτή στερούμαστε της εικόνας που μόνο ο ειδικός μπορεί να ενσωματώσει στην τελική του εκτίμηση

Personality Inventory for children-revised PIC-R

- ---Lachar, 1982; Wirt, Lachar, Klinedinst, & Seat, 1991
- Είναι γνωστό ως MMPI for children 3-16 ετών –δεν είναι αυτοχορηγούμενο –συμπληρώνεται είτε από τους γονείς ή είτε από του αξιολογητές
- ---σε αυτήν την ηλικία τα παιδιά παραπέμπονται για απειθαρχία, για μαθησιακά, αναγνωστικά προβλήματα ενώ η αντίληψη τους για τις ερωτήσεις διαφοροποιείται έντονα
- ---το τεστ εμφανίζεται σε 3 μορφές =
- Βραχεία με 131 ερωτήσεις
- Μία μορφή με 280 ερωτήσεις
- & η πλήρης με 420 ερωτήσεις

PIC-R

- ---προτείνονται τρεις τρόποι ερμηνείας των αποτελεσμάτων
- Α) εκτίμηση κάθε κλίμακας ξεχωριστά
- Β) αξιολόγηση του γενικού προφίλ
- Γ) σύγκριση του προφίλ αυτού με το προφίλ παιδιών από κλινικά και μη κλινικά δείγματα

- ----η ένταξη σε αντίστοιχα διαγνωστικά προφίλ είναι = μέσο φυσιολογικό, νοητική ανεπάρκεια, προβλήματα αυτοελέγχου, άγχος/κατάθλιψη, οικογενειακές συγκρούσεις, έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων

PI for Youth (Lachar & Gruber 1995)

- ---δημιούργησαν αυτή την κλίμακα αυτοαναφοράς για εφήβους 9-18 ετών = αποτελείται από 4 γενικές κλίμακες =
- Α) εσωτερίκευση-εξωτερίκευση
- Β) νοητική ανεπάρκεια
- Γ) κοινωνική απόσυρση
- Δ) έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων
- -----
- Το 1993 κυκλοφόρησε η 5η έκδοση του 16 PF του Cattell =αποτελείται από 185 ερωτήσεις (16 παράγοντες διαστάσεις της προσωπικότητας) –ο κάθε παράγοντας ορίζεται ως ζεύγος αντίθετων εννοιών [αυθορμητισμός-περίσκεψη, αυτάρκεια-εξάρτηση]

16 PF του Cattell

- ---οι 16 παράγοντες συμπληρώνονται από 4 δευτερογενείς παράγοντες = εξωστρέφεια, άγχος, και ανεξαρτησία [θαλπωρή, νοημοσύνη, συναισθηματική σταθερότητα, κυριαρχία, ζωηρότητα, προσαρμογή, θράσος, ευαισθησία, καχυποψία, φαντασία, πονηρία, ανασφάλεια, ριζοσπαστισμός, αυτάρκεια, αυτοπειθαρχία, ένταση]
- ---η βαθμολογία κυμαίνεται από το 1-10 με MO 5,5 και TA 2 =οι ακραίες τιμές αντιπροσωπεύουν τα αντίθετα χαρακτηριστικά του κάθε γνωρίσματος
- ---απευθύνεται σε ενήλικες ενώ υπάρχουν ερωτηματολόγια και για τις υπόλοιπες ηλικίες
- High school personality questionnaire 12-18
- Children's personality questionnaire 8-12
- Early school personality questionnaire 6-8

Μοντέλο των 5 παραγόντων Goldberg 1981, 1993

- ---αποτέλεσε τη βάση για το NEO –personality inventory revised (NEO- PI-R) και τη βραχεία μορφή αυτού το NEO-five factor Inventory (NEO-FFI, Costa & McCrae, 1992) =αποτελείται από 243 ερωτήματα
- ---στην Ελλάδα το ερωτηματολόγιο των πέντε παραγόντων σταθμίστηκε σε δείγμα ενηλίκων (φοιτητές) –από τα ελληνικά δεδομένα προέκυψε το τεστ χαρακτηριστικών της προσωπικότητας ΤΕΧΑΠ Τσαούσης, 1997
- ΤΕΧΑΠ =αποτελείται από 180 προτάσεις που μετρούν 5 βασικούς παράγοντες προσωπικότητας = εξωστρέφεια, νευρωτισμός, δεκτικότητα σε εμπειρίες, προσήνεια, ευσυνειδησία,

ΤΕΧΑΠ

- ---υπάρχει νεότερη έκδοση ΤΕΧΑΠ5 το οποίο περιλαμβάνει 101 προτάσεις (ύπαρξη νορμών για τον γενικό πληθυσμό και για επιμέρους ομάδες όπως άνδρες, γυναίκες, φοιτητές, εφήβους και εργαζόμενους)
- ---οι Μπεζεβέγκης και Παυλόπουλος δημιούργησαν το Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ =ερωτηματολόγιο διαστάσεων προσωπικότητας παιδιών και εφήβων (2-13 ετών)
- Πρόκειται για μια σειρά 4 κλιμάκων (2-4), (5-7), (8-10) και (11-13)
- Οι κλίμακες συμπληρώνονται από τους γονείς

Ε-ΔΙΠΡΟΠΕ

- Κλίμακα 2-4 = αξιολογεί παράγοντες [συναισθηματική αντιδραστικότητα, διανοητική ανάπτυξη, αναστολή, εξωστρέφεια] & 12 επιμέρους διαστάσεις
- Για τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες = αξιολογούνται 5 παράγοντες = [συναισθηματική αντιδραστικότητα, ευσυνειδησία, διανοητική ανάπτυξη, προσήνεια (9-12) ή αναστολή (5-7), εξωστρέφεια]

Eysenck

- Ο Eysenck ανέπτυξε ένα ιεραρχικό μοντέλο οργάνωσης της προσωπικότητας
- ---τύπος = αποτελεί ΥΒ περιεκτικότητας χαρακτηριστικό της προσωπικότητας
- ---γνώρισμα = είναι το έσχατο μερικό βασικό στοιχείο της δομής της προσωπικότητας
- ---το μοντέλο δομείται σε 4 επίπεδα = σε 3 γενετικούς παράγοντες α1) εξωστρέφεια, α2) εσωστρέφεια, β) νευρωτισμός & γ) ψυχωτισμός (υπάρχουν επιμέρους σύνδρομα για κάθε παράγοντα)
- ---το ερωτηματολόγιο του Eysenck βασίστηκε στο παραπάνω μοντέλο = Eysenck personality questionnaire

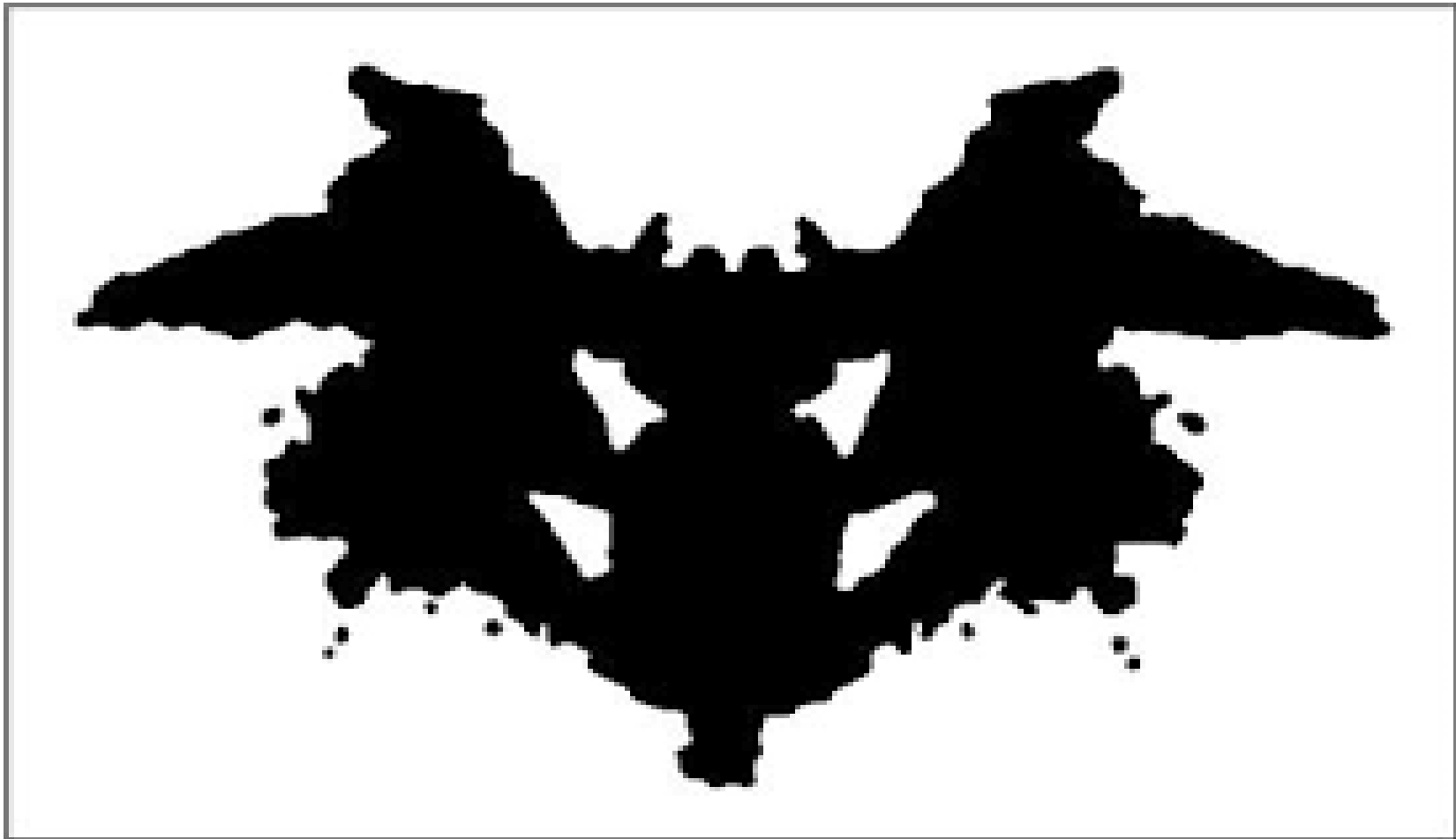
Eysenck

- ---το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 3 κλίμακες που αντιστοιχούν στους 3 παράγοντες και μία κλίμακα ψεύδους
- ---το αρχικό ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω ενώ η δεύτερη του έκδοση απευθύνεται σε παιδιά 7-15 ετών
- -----
- Coopersmith = self esteem inventory SEI =μαθητική έκδοση – αποτελείται από 58 ερωτήσεις τα αποτελέσματα των οποίων συνοψίζονται σε 5 παράγοντες γενική αυτοεκτίμηση, κοινωνικότητα, οικογενειακές σχέσεις, σχολική επίδοση, σχέσεις στο σχολικό περιβάλλον και μία κλίμακα ψεύδους
- ---πολύ εύκολη συμπλήρωση –το άτομο σημειώνει αν αυτό που περιγράφεται σε κάθε ερώτηση ισχύει γενικά για το ίδιο ή όχι ----οι βαθμοί των επιμέρους ερωτήσεων αθροίζονται κατά παράγοντα & μετατρέπονται σε % αυτοεκτίμησης για τους 4 παράγοντες

Προβολικές τεχνικές

- Rorschach =ως τεχνική οι κηλίδες μελάνης είχαν χρησιμοποιηθεί αρχικά για την αξιολόγηση της αντίληψης, της δημιουργικής σκέψης και της νοητικής ανάπτυξης
- ---ο Rorschach πρότεινε για πρώτη φορά τη χρήση τους στην αξιολόγηση της προσωπικότητας & τη διάγνωση των συναισθηματικών διαταραχών
- ---πολλοί κλινικοί έχουν αναπτύξει συστήματα αξιολόγησης και βαθμολόγησης –το πιο διαδεδομένο είναι το σύστημα του Exner

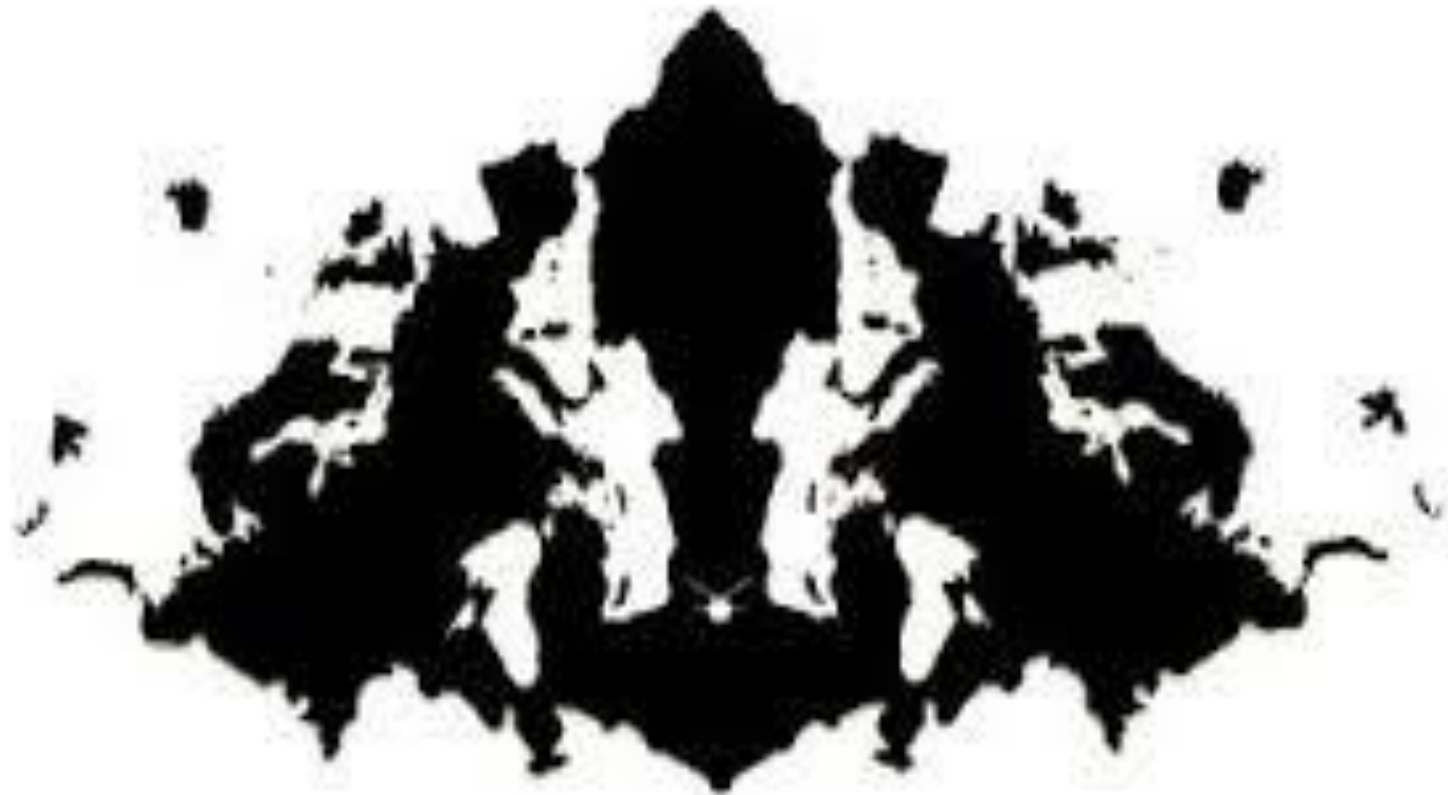
Εικόνα

Εικόνα

Εικόνα

Εικόνα

Προβολικές τεχνικές

- ---αποτελείται από 10 κάρτες οι οποίες απεικονίζουν κατά συμμετρικό τρόπο αδόμητα σχέδια κηλίδες
- ---στην 1η φάση των συνειρμών ο εξεταζόμενος καλείται να αναφέρει τι θα μπορούσε να είναι αυτό που απεικονίζεται σε κάθε κάρτα –ο εξεταστής καταγράφει κατά την ακρίβεια τόσο το περιεχόμενο των απαντήσεων όσο και άλλα συμπεριφορικά στοιχεία ή αντιδράσεις του ατόμου (άρνηση, άγχος, διάσπαση προσοχής)
- ----στην 2η φάση τη διευκρινιστική οι κάρτες χορηγούνται για δεύτερη φορά και ο εξεταζόμενος δίνει συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις απαντήσεις της πρώτης φάσης
- Οι απαντήσεις αξιολογούνται βάση 7 στοιχείων

Προβολικές τεχνικές

- Α) θέση = αναφέρεται στο σημείο ή τα σημεία των κηλίδων που το άτομο επέλεξε να σχολιάσει –οι απαντήσεις πιθανόν να βασίζονται στο σύνολο της κηλίδας ή σε μία λεπτομέρεια, σε ένα τμήμα της
- Β) Ορίζουσες =τα στοιχεία εκείνα του σχεδίου στα οποία στηρίχθηκαν οι απαντήσεις όπως περίγραμμα το χρώμα, η φωτοσκίαση και η κίνηση
- Γ) Ποιότητα της αντιλαμβανόμενης μορφής =που εξετάζει την ακρίβεια με την οποία το τμήμα ή το σύνολο της κηλίδας αποδίδεται στην απάντηση του ατόμου (π.χ. αν η απάντηση ενοποιεί περισσότερα σημεία της κηλίδας ονομάζεται συνθετική ενώ αν αναφέρεται σε μόνο ένα σημείο ή στο σύνολο της κηλίδας αξιολογείται ως συνήθης)
- Δ) Περιεχόμενο απαντήσεων =εξετάζει τα πρόσωπα, τα πράγματα ή τις καταστάσεις που αναφέρονται όπως ολόκληρη ανθρώπινη μορφή, ανατομία, τροφές, οικιακά σκεύη, αίμα φωτιά

Προβολικές τεχνικές

- Ε) συχνότητα = αναφέρεται στον αριθμό των σύνηθων απαντήσεων (σε σύγκριση με πρωτόκολλα φυσιολογικών ατόμων) που δίνει το άτομο κατά τη διάρκεια του τεστ –οι σύνηθες απαντήσεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα σε ορισμένες κάρτες
- ΣΤ) Οργάνωση των ερεθισμάτων = ο βαθμός στον οποίο ο εξεταζόμενος αντιλαμβάνεται και παρουσιάζει συνθετικά στοιχεία της κηλίδας
- Ζ) Ειδικά στοιχεία = τα οποία περιλαμβάνονται στις απαντήσεις όπως ασυνήθεις λέξεις φράσεις, ή άλλα ιδιαίτερα λεκτικά-εκφραστικά χαρακτηριστικά όπως ασυνάρτητοι συσχετισμοί, αναφορές θανάτου ή επιθετική έρευνα
- ----χρησιμοποιείται σε παιδιά και εφήβους 8-16 ετών –η ιδιαίτερα εδώ ο εξεταστής θα πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά αυτών των ηλικιών –όπως θα πρέπει να γνωρίζει και τις τυπικές απαντήσεις των παιδιών π.χ.

Προβολικές τεχνικές

- Π.χ. τα παιδιά δίνουν λιγότερες και πιο σύντομες απαντήσεις, λιγότερο συνηθισμένες, περισσότερο συνολικές με κύρια ορίζουσα το χρώμα
- TAT & CAT –Thematic apperception test (Henry Murray 1983)= θεματική τεχνική – συνίσταται στην κατασκευή και στην εξιστόρηση ολοκληρωμένων ιστοριών με αρχικό ερέθισμα εικόνες ανθρώπων σε διάφορες καταστάσεις
- ---αρχικά είχε στόχο τη διευκόλυνση του θεραπευόμενου γιατί του έδινε τη δυνατότητα να εκφράσει με εναλλακτικό τρόπο –να προβάλει - τα στοιχεία για την προσωπικότητα και τη συναισθηματική του κατάσταση τα οποία διαφορετικά θα χρειαζόταν μεγάλη προσπάθεια και πολύ χρόνο να αποκαλυφθούν
- ---τα δομικά στοιχεία της προσωπικότητας τα οποία προβάλλονται μέσω της τεχνικής αυτής είναι οι ανάγκες, οι εξωτερικές πιέσεις και τα θέματα

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ

Προβολικές τεχνικές

- ---οι ανάγκες ενεργοποιούν γνωστικές και συμπεριφορικές διεργασίες για την ικανοποίηση τους και οι πιέσεις αναφέρονται στις εξωτερικές συνθήκες που επηρεάζουν το άτομο
- ---τα θέματα προκύπτουν από τον συνδυασμό των αναγκών και των εξωτερικών πιέσεων και συνιστούν τον τρόπο με τον οποίο το άτομο χειρίζεται και συμβιβάζει αυτά τα συνήθως αντικρουόμενα χαρακτηριστικά
- ---το τεστ περιλαμβάνει 31 εικόνες =11 για τα δύο φύλα (7 για τα κορίτσια) & (7 για αγόρια) καθώς και μία λευκή κάρτα και για τα δύο φύλα
- Από αυτές ο εξεταστής χορηγεί επιλεκτικά τις δέκα από τις 20

Προβολικές τεχνικές

- ----ο εξεταζόμενος θα πρέπει να φανταστεί την αιτία που οδήγησε στην απεικονιζόμενη κατάσταση, να περιγράψει αυτήν την κατάσταση, να αναφερθεί στις σκέψεις και στα συναισθήματα των εμπλεκομένων προσώπων και να προβεί σε μια εκτίμηση της τελικής έκβασης της κατάστασης
- Μία παραλλαγή της κλίμακας TAT είναι το CAT =προσαρμοσμένο για παιδιά 3-10 ετών =αποτελείται από κάρτες που απεικονίζουν μορφές ζώων
- ---η επιλογή αυτή στηρίχθηκε στην υπόθεση ότι τα παιδιά θα ταυτίζονταν ευκολότερα με τις μορφές των ζώων τις οποίες αντιλαμβάνονται λιγότερα απειλητικές από τις ανθρώπινες
- ---κατασκευάστηκε για να ελέγξει τυπικές ανησυχίες και αντιδράσεις των παιδιών αυτής της ηλικίας όπως τη σχέση με τους γονείς και τα αδέρφια τους, την επιθετικότητα, τις διατροφικές τους συνήθειες το φόβο να μείνουν στο σκοτάδι, τη συμπεριφορά με τον έλεγχο των σφιγκτήρων την αντίληψη του σώματος

Προβολικές τεχνικές

- Η ανάλυση των ιστοριών των παιδιών ανιχνεύει παρόμοια με το TAT στοιχεία που αφορούν =
- ----κυρίως θέμα
- ----κεντρικό ήρωα & αυτοεικόνα
- ----βασικές ανάγκες & παρορμήσεις του ήρωα
- ----την αντίληψη του περιβάλλοντος
- ----την αντίληψη των χαρακτήρων ως υποστηρικτικών ανταγωνιστικών
- ----τις συγκρούσεις
- ----τις ανησυχίες και τους φόβους του παιδιού
- ----τους μηχανισμούς άμυνας που χρησιμοποιεί
- ----την επάρκεια του υπερεγώ του παιδιού (όπως φαίνεται από τις τιμωρίες που προβλέπονται για τις κακές πράξεις)
- ----την επάρκεια του εγώ (όπως φαίνεται από την προσαρμογή των αναγκών στις απαιτήσεις του εγώ)

Προβολικές τεχνικές

- Patte noire =βασίζεται στην ψυχαναλυτική θεώρηση των σταδίων ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης –είναι κατάλληλο για παιδιά ηλικίας 4-10 ετών
- ----οι περιπέτειες του Μαυροποδαράκη εκτυλίσσονται σε μια σειρά δεκαεπτά ασπρόμαυρων εικόνων μη ήρωες μια οικογένεια γουρουνιών –το παιδί ταυτίζεται με τον κεντρικό ήρωα ένα γουρουνάκι με μαύρη κηλίδα στο ποδαράκι και αναλύει τις καταστάσεις που περιγράφονται στις εικόνες μέσα από την οπτική του συγκεκριμένου ήρωα
- ---τα εξεταζόμενα θέματα αφορούν τις σχέσεις με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, το οιδιπόδειο, τη διαμόρφωση του ρόλου του φύλου, την εικόνα του εαυτού, επιθυμίες ανάγκες και φόβους του παιδιού
- ---απο το παιδί ζητείται να περιγράψει την κατάσταση που απεικονίζει κάθε κάρτα να αναφέρει τις απόψεις του, τις σκέψεις, τα συναισθήματα των χαρακτήρων που εμπλέκονται

Προβολικές τεχνικές

- και το πιο σημαντικό να εκτιμήσει την έκβαση της κατάστασης
- ---σε μια από τις εικόνες ο μικρός ήρωας βρίσκεται μπροστά στην νεράιδα η οποία έχει την δύναμη να εκπληρώσει τις επιθυμίες του –με αυτόν τον τρόπο το παιδί μπορεί να εκφράσει τις επιθυμίες του να μιλήσει για τις ανάγκες του, κα για όλα όσα τον προβληματίζουν και θα ήθελε να αλλάξει στον εαυτό του και στο περιβάλλον
- Μύθοι της Luise Duss =απευθύνεται σε παιδιά 3-15 ετών, εξετάζουν θέματα όπως οι διπλόδοξοι, φόβος ευνουχισμού, προσκόλλησις, αυτονόμησις από τους γονείς, η ζήλια προς τα αδέρφια, επιθυμίες και φόβοι
- ---ο τεστ αποτελείται από δέκα ιστορίες τις οποίες το παιδί καλείται να συμπληρώσει ή να ερμηνεύσει με τον δικό του τρόπο
- ---σε κάθε ιστορία το παιδί αναφέρει ποιο από τα πρόσωπα ή τα ζώα προτιμά, ποιο απ' όλα θα ήθελε να είναι το ίδιο και γιατί

Προβολικές τεχνικές

- Τεχνικές σχεδίου = η χρήση τους είναι η αξιολόγηση της προσωπικότητας π.χ. Draw a man (της Goodenough) το οποίο έχει προσαρμοστεί στην Ελλάδα και αποτελεί μέρος του Γιώργας τεστ, και επιτρέπει την αξιολόγηση του επιπέδου ανάπτυξης του παιδιού μέσω ενός ηλικιακά σταθμισμένου συστήματος αξιολόγησης
- Παρόμοια συστήματα αξιολόγησης είναι =
- Σχέδιο σπιτιού - δένδρου –ανθρώπου - (Buck 1948)
- Σχέδιο ανθρώπου –(Machover 1949)
- Σχέδιο οικογένειας σε δράση – (Hulse 1952)
- Σχέδιο Ανθρώπου (Niaglieri 1987)
- Σχέδιο άνδρα-γυναίκας- εαυτού (Koppitz)
- ---ψυχοδυναμική προσέγγιση αφορούν τη συμβολική έκφραση του εσωτερικού κόσμου των παιδιών, της προσωπικότητας του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνονται διάφορες καταστάσεις & συναισθήματα

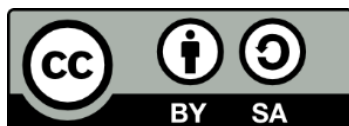
Προβολικές τεχνικές

- ---τα στοιχεία τα οποία αξιολογούνται στα σχέδια των παιδιών είναι η ποιότητα γραμμής, το μέγεθος του σχεδίου, η θέση, η δόμηση του στο χαρτί, η σειρά σχεδίασης μορφών
- ---επίσης πέραν του σχεδιασμού στις τεχνικές αυτές περιλαμβάνονται και κάποιες ερωτήσεις όπως π.χ. το δένδρο είναι γέρικο ή νέο, ποια εποχή του χρόνου είναι, βρίσκεται στο δάσος μόνο του, για το σπίτι ερωτάται από τι είναι χτισμένο, ποιος μένει εκεί, αν υπάρχουν άλλα σπίτια κοντά του -
- - για την οικογένεια ερωτάται ποιες οι ηλικίες των άλλων μελών, τι κάνουν εκείνη τη στιγμή, ποιος είναι πιο καλός αυστηρός, ή χαρούμενος, λυπημένος, ποιόν προτιμά το παιδί

Προβολικές τεχνικές

- Bender Gestalt test =αξιολογεί νευρολογική ωριμότητα –το θεωρητικό υπόβαθρο είναι η μορφολογική θεωρία = οι μορφές γίνονται αντιληπτές ως ενιαία σύνολα και όχι σαν επιμέρους στοιχεία που τις απαρτίζουν
- ---αποτελείται από 9 σχήματα τα οποία ο εξεταζόμενος καλείται να τα αντιγράψει από τις πρότυπες καρτέλες
- ---μετά καλείται να αναπαράγει τα ίδια σχήματα από μνήμης (αξιολόγηση οπτικής μνήμης)
- ---η βαθμολόγηση γίνεται βάση 20 αρχικών κριτηρίων που καθορίζουν τι είναι σφάλμα ή φυσιολογική απόκλιση
- ---για κάθε σφάλμα υπάρχει βαθμός ποινής
- ---σταθμισμένο τεστ –όπου το σύνολο των βαθμών συνιστά την επίδοση του ατόμου (επίσης παρέχει ενδείξεις για διαταραχές όπως νοημοσύνη, σχολική ετοιμότητα, επίδοση εγκεφαλικής βλάβης, συναισθηματικές διαταραχές)

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

